

Commissie Veiligheid, Voldoende en Schoon Water

Concept verslag commissievergadering
Veiligheid, Voldoende en Schoon Water van 25 september 2019

**Aanwezig: de heren Van Calker, Douwstra (portefeuillehouder), Fonhof, Hofstra, In 't Hout en mevrouw Leenders (AB-leden)
de heer Van der Laan, hoofd Veiligheid en Voldoende Water (secretaris),
de heer Timmer, hoofd Schoon Water
mevrouw Ravesloot, bestuurs- en managementassistente (verslag)**

1. Opening

Mevrouw Leenders opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom.

2. Mededelingen

De heer Fonhof deelt mede dat hij niet aanwezig is tijdens de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 9 oktober a.s.

A.s. vrijdag vindt de AB-excursie plaats.

3. Verslag vergadering d.d. 12 juni 2019

Blz. 6, 13. Rondvraag, Droogte

De heer Van Calker zegt dat hij een opmerking heeft gemaakt inzake een mogelijke beregeningsverbod ten aanzien van kapitaal intensieve gewassen (hoog en laag salderende gewassen). Tijdens de droogte in 2018 is hier enige kritiek op geweest en stelt dat er nu ook over werd gesproken.

De heer Fonhof merkt op dat hij opmerkingen heeft gemaakt die niet zijn opgenomen of onder een andere naam zijn opgenomen. Behoeft geen aanpassing.

Het verslag wordt gewijzigd vastgesteld.

4. Agenda vergadering algemeen bestuur d.d. 9 oktober 2019

De agenda wordt voor kennisgeving aangenomen.

5. Integraal Maatregelenplan Zuidlaardermeer

Mevrouw Leenders geeft aan dat het moeilijk is om overzicht te krijgen over het totale plan omdat het verschillende onderwerpen en meerdere belanghebbenden betreft.

De heer Douwstra geeft een mondelinge toelichting op het bestuursvoorstel. Het voorstel betreft een breed programma. Het betreft een aantal aandachtspunten en verplichtingen van het waterschap zoals o.a. KRW-maatregelen, Natura 2000, bodemdaling en recreatie. Het totale programma is teruggebracht tot een aantal maatregelen. Het heeft enige tijd geduurd voordat er een voorstel klaar was omdat de gemeentelijke herindeling in deze periode is doorgevoerd. In de tussentijd is het waterschap met het onderzoek verdergegaan met als gevolg dat het waterschap de trekker van het plan is. Er zijn in overleg met betreffende partijen duidelijke afspraken gemaakt over wie waar verantwoordelijk voor is. Voorliggend voorstel betreft de basis van een totaaloverzicht van het Integraal Maatregelenplan voor het Zuidlaardermeergebied. Verschillende uitvoeringsonderdelen worden verder uitgewerkt en apart aan het algemeen bestuur aangeboden.

De heer In't Hout is van mening dat het een moeilijk gebied betreft en er veel partijen zijn betrokken bij het plan. Het waterschap is "in the lead" voor het plan, ook qua betaling van de kosten.

Vragen van de heer In't Hout

-Het plan is ter bevordering van de natuur en de KRW. De cijfers ten behoeve van de KRW zijn niet bekend.

-Gemist wordt het verloop van alle nutriënten op het Zuidlaardermeer waarop grote maatregelen genomen moeten worden, gezien de zuivering Gieteren ook nog op de agenda staat.

-Is het investeringsbedrag voor het waterschap noodzakelijk en te verantwoorden.

-Worden de maatregelen niet te snel genomen of is het verstandig om de natuur tijd te geven om te ontwikkelen.

De heer In't Hout vraagt zich af of de KRW-gelden niet ergens anders efficiënter ingezet kunnen worden dan de voorgestelde maatregelen bij het Zuidlaardermeer om toch hetzelfde doel te bereiken.

De heer Hofstra is ook van mening dat er veel geld met het project is gemoeid en werd getriggert door het genoemde op blz. 7 van het voorstel, Tabel 1b. Inrichting Wolfsbargen-Zuid, omdat het nog niet duidelijk is wie de kosten betaalt. De verdeling tussen het waterschap en de overige partijen dient nog nader te worden bepaald. Spreker vraagt zich af of de overige partijen zullen betalen als dit niet expliciet is vastgelegd.

De heer Hofstra refereert aan de inleiding door de heer Douwstra dat er goede afspraken zijn gemaakt met de overige partijen over de trekkersrol en dat dit een must is. Echter in het voorstel staat vermeld dat er nog geen overkoepelende overleg is dat deze rol kan vervullen.

De heer Hofstra vraagt of er inmiddels in de projectgroep is besloten tot een passend gremium.

De heer Douwstra antwoordt dat er nog over nagedacht wordt door de verschillende partijen.

De heer Hofstra vraagt hoe wordt omgegaan met de ingediende teksten van de insprekers bij de commissies BPL en FAZ. Deze teksten zijn ter kennisname ter vergadering van de commissie VVSW uitgereikt.

Volgens de insprekers verloopt de overlegstructuur niet naar behoren. Het is gewenst om de insprekers weer op een positief spoor te krijgen.

Mevrouw Leenders zegt dat de trekkersrol voor de recreatie en de vaardiepte bij de gemeente Midden Groningen ligt. Het voorstel betreft een bestuurlijk ingewikkeld onderwerp.

De heer Hofstra is van mening dat voor het onderwerp “Verkenning versterken toeristisch – recreatieve voorzieningen” (blz. 5 punt 3) nogal vaag is, terwijl de rest van het voorstel concreet beschreven is. Spreker vraagt zich af hoe dit concreet wordt gemaakt.

De heer Van Calker zegt dat het een complex geheel is en veel geld kost. Ook zijn er nog veel onduidelijkheden.

Vragen van de heer Van Calker:

- Wat zijn de consequenties van stikstof (PAS) en gaswinning (beëindigen gaswinning 2022 i.p.v. 2030)?
- Wat houdt het voorbereidingskrediet precies in (voorbereidingskrediet € 2,5 miljoen of € 400.000)?
- Hoeveel gronden worden door het waterschap aangekocht (30 ha)?
- Wat doen de overige partners?
- Wat komt er terug voor de vele kosten?
- Stand van zaken waterkwaliteit Zuidlaardermeer?

Volgens *de heer Van Calker* is de waterkwaliteit van het Zuidlaardermeer op dit moment niet zo slecht.

De heer Fonhof vindt het ook een complex geheel en zegt dat het plan niet juridisch bindend is. De bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt zijn niet juridisch vastgelegd en de heer Fonhof vraagt zicht af of en welke risico's er in het latere tijdspad van het project gelopen kunnen worden.

De heer Fonhof ziet dat er in de planfase minder kosten (€ 340.000,-) zijn gemaakt. Hij zou graag een nadere toelichting zien wat de reden hiervan is.

N.a.v. blz. 4 bodemdaling

De heer Fonhof vraagt hoe zeker de toezegging van de Commissie Bodemdaling is voor het honoreren van de claim.

Blz. 5 punt 3: Verkenning versterken toeristisch –recreatieve voorzieningen

De heer Fonhof is van mening dat een goede verkenning nodig is om duidelijkheid te krijgen in hoeverre het het waterschap raakt en wat de consequenties voor het waterschap zijn.

Blz.6, eerste alinea, laatste zin:

De heer Fonhof vindt het jammer dat er geen overkoepeld overleg is en vraagt wat wordt bedoeld met passend gremium en wil graag nadere informatie over de risico's en kansen.

De heer Fonhof vraagt of het niet mogen baggeren als gevolg van de PFAS problematiek gevolgen heeft voor het waterschap bij de uitvoering van de plannen van het Zuidlaardermeer.

De heer Fonhof vindt dat beide inspraakreacties dezelfde rode draad hebben nl. dat ze in januari zijn geïnformeerd over het voorgenomen plan Zuidlaardermeer en ze nu worden geconfronteerd met een vrij uitvoerig document waarover het algemeen bestuur op 9 oktober a.s. een beslissing moet nemen. Spreker vindt het jammer dat er niet goed is gecommuniceerd met belanghebbenden.

Mevrouw Leenders zegt dat het voorliggend voorstel niet alleen een opgave uit de KRW betreft maar ook een watersysteemopgave is en zegt dat hier niet aan is gerefereerd. Graag nadere toelichting om het voorstel in beter perspectief te kunnen zien.

Mevrouw Leenders heeft enorme zorg over de bestuurlijke aansturing van één en ander. *Mevrouw Leenders* vindt het van belang dat bestuurlijke samenwerking plaatsvindt maar dat er wel lijn in moet zitten.

De duurzaamheidsparagraaf evenals de reductie van CO₂-uitstoot wordt gemist in het bestuursvoorstel.

Mevrouw Leenders vindt het gewenst dat beide worden genoemd omdat er wel gevolgen zijn bij de uitvoering van het plan en om een compleet beeld te geven.

Mevrouw Leenders vraagt of er consequenties zijn voor het waterschap door de andere prognose van de bodemdaling door het eerder stoppen van de gaswinning (2022 i.p.v. 2030).

Genoemd wordt dat relatieve peilverlaging geen nadelige effecten heeft voor de landbouw als gevolg van de drooglegging en dat de meeste landbouwers hier blij mee zijn.

Mevrouw Leenders vraagt zich af of dat in de huidige situatie nog steeds zo is.

Mevrouw Leenders wil graag nadere toelichting op de grondaankoop Wolfsbarg-Zuid. Het is niet helemaal duidelijk wat het waterschap en wat de provincie gaat aankopen. Hoe zeker is het dat de provincie bedoelde gronden aankoopt.

Mevrouw Leenders vraagt of er extra kosten zijn ten aanzien van het verwijderen van waterplanten en wie betaalt dit.

De heer Douwstra geeft de volgende antwoorden op bovenstaande vragen:

KRW

In het voorjaar is er voorlichting aan het algemeen bestuur gegeven over de stand van zaken van de KRW (Kader Richtlijn Water) waarin de huidige en gewenste waterkwaliteit is uitgelegd. Het waterschap is verplicht om aan de KRW-eisen te voldoen. De benodigde KRW-maatregelen worden in fasen uitgevoerd.

Aan het Zuidlaardermeer dienen aanpassingen te worden gedaan in het kader van de KRW. De aanpassingen zijn ook voorzien in de meerjarenraming. Deze aanpassingen betreffen een gedeelte van het voorliggend Integraal maatregelenplan.

Er dient nog veel van het plan te worden ontwikkeld en er wordt gezocht naar subsidiemogelijkheden en medefinanciers.

Bodemdaling

Het Zuidlaardermeer maakt deel uit van dezelfde boezem als de stad Groningen. De stad Groningen is door de ligging bepalend voor het peil in het Zuidlaardermeer. Er vindt een dalingshelling plaats van Noord naar Zuid. De bodem van het Zuidlaardermeer varieert in daling in het noorden ongeveer 9 cm en in het zuiden ongeveer 4 á 5 cm minder.

Beëindiging van de gaswinning van 2030 naar 2022/2023

In het bestuursvoorstel was al rekening gehouden met minder bodemdaling dan in eerste instantie werd verwacht.

De nog te verwachten daling van ongeveer 4 tot 10 cm is verwerkt in het voorliggend bestuursvoorstel.

Claim Commissie Bodemdaling

De toekenning van de claim is besproken met de Commissie Bodemdaling. De toegezegde bedragen liggen redelijk vast, er zijn duidelijke afspraken gemaakt. Ook over werken waarvoor nog geen toezegging is ontvangen zijn duidelijke afspraken gemaakt (o.a. mogelijke vervanging oeverbescherming).

Wolfsbarge

De gronden worden aangekocht door de provincie. Als de provincie de gronden niet aankoopt dient het waterschap andere mogelijkheden te onderzoeken om de maatregelen door het waterschap uit te kunnen voeren.

Overkoepelend overleg (passend gremium)

Het waterschap en de provincie Groningen hebben veel belang bij het gezamenlijk uitvoeren van het Integraal Maatregelenplan Zuidlaardermeer met alle belanghebbenden. Soms is het moeilijk om overheden op één lijn te krijgen, de zwaarte van het belang en prioriteiten verschilt tussen de overheden.

Verkenning recreatie en toerisme

Werkzaamheden ten behoeve van recreatie en toerisme kunnen meeliften met werkzaamheden die het waterschap uitvoert, echter belanghebbenden dienen zelf de kosten hiervoor te dragen. Het kan wel qua tijd (planning) van invloed zijn op de werkzaamheden van het waterschap. De plannen ten behoeve van recreatie en toerisme worden getrokken door de gemeente Midden-Groningen.

Informatie ingelanden/belanghebbenden

De informatieavond in januari is goed bezocht.

Hoe de ingelanden/belanghebbenden zijn geïnformeerd na de informatieavond van 19 januari 2019 zal in een kader in het verslag worden opgenomen.

Na de informatieavond op 19 januari is een verslag verstuurd naar de belanghebbenden. Het was de bedoeling om voor de zomer een mailing rond te sturen over de voortgang en planning van de besluitvorming. Ondanks de toezegging van de gemeente Midden-Groningen om de communicatie op zich te nemen is daar geen invulling aan gegeven. Vorige week heeft daarom het waterschap een mailing rondgestuurd met de hoofdlijnen van het plan en de aankondiging dat het AB het plan behandelt op 9 oktober.

Het is niet bekend wat wordt bedoeld in de brief van De Bloemert in de derde alinea met "embargo".

Er wordt kennisgenomen van de ingezonden brieven van de insprekers bij de commissies BPL en FAZ.

PAS-problematiek

De heer Remkes (oud-minister en commissievoorzitter) biedt vandaag (25 september) een rapport met aanbevelingen aan het Kabinet aan om de stikstofproblematiek aan te pakken.

PFAS-problematiek

Op dit moment wordt er nog gebaggerd. Per 1 oktober mag er niet meer worden gebaggerd tot nadere instructie. Er zijn nu maar twee laboratoria in Nederland waar het slib kan worden bemonsterd op PFAS. Bij de overige laboratoria is dit nog niet mogelijk. Het gevolg is dat er een lange wachttijd ontstaat voor bemonstering en dit vertraging geeft in het baggeren. In de planning van baggerwerken dienen vroegtijdig monsters te worden getrokken.

De heer Fonhof vraagt of het waterschap de bemonstering niet in ons eigen laboratorium kan doen.

De heer Douwstra antwoordt dat hiervoor eerst een accreditatie moet worden verkregen. Dit proces duurt minstens een jaar.

De heer Van der Laan licht toe dat er in de PFAS-discussie nog geen normen zijn opgesteld. Voor projecten die pas over een paar jaar worden uitgevoerd wordt niet verwacht dat de huidige PFAS-discussie nog impact heeft. De discussie betreft met name de projecten die nu opgestart worden.

Vorbereidingskrediet

Voor de voorbereiding stond een krediet van € 400.000,-. Het heeft uiteindelijk € 120.000,- gekost. Het Interreg-programma heeft hiervan € 60.000,- betaald. De overige € 60.000,- is betaald door het waterschap.

In het voorliggend voorstel wordt nu een bedrag van € 400.000,- opgenomen voor het voorbereiden en uitwerken van de projecten. Dit is onderdeel van de € 2,5 miljoen zoals opgenomen in de meerjarenraming.

CO₂

In het voorstel staat een berekening dat in eerste instantie de CO₂-uitstoot toeneemt terwijl dit op termijn weer afneemt.

De heer In't Hout verbaast zich over het feit dat de CO₂-uitstoot bij vernatting toeneemt en vraagt naar de reden hiervan.

De toename van CO₂-uitstoot bij vernatting van het gebied zal worden opgenomen in een kader in het verslag.

Voor het berekenen van de CO₂-uitstoot is een eerste conceptmethode GEST vanuit het EU interregproject Canape gebruikt. De uitstoot wordt veroorzaakt door het afgraven van de toplaag van de bodem. Met een verbeterde versie van de methode zullen we opnieuw de uitstoot berekenen. Ook kijken we naar een manier waarop we de uitstoot nog kunnen verminderen. Dit wordt opgepakt in de uitwerking van de projecten.

Duurzaamheidsparagraaf

Duurzaamheidsparagraaf is niet meegenomen omdat het voorstel een hoofdlijn betreft. Het Integraal Maatregelenplan Zuidlaardermeer wordt per deelproject aan het bestuur voorgelegd. Per deelproject wordt een duurzaamheidsparagraaf toegevoegd.

Blz. 16 van het rapport: Maatregel 1a: Herinrichten oevers Zuidlaardermeer, 3^e alinea

De heer Van Calker vraagt om nadere toelichting op de grondaankopen door het waterschap (30 ha).

Mevrouw Leenders wil graag de koppeling leggen met de opmerking in de tabel dat er rekening moet worden gehouden dat er vanuit wordt gegaan dat de kosten voor 60 ha herinrichting zijn.

Stel dat Wolfsbarge doorgaat en de provincie niet over de brug komt, gaat het waterschap dit dan wel of niet doen. Hiervoor wordt instemming gevraagd.

Een nadere toelichting zal in een kader in het verslag worden opgenomen.

Alleen voor de maatregel Wolfsbarge-Zuid is het nodig eerst gronden aan te kopen. Omdat dit een maatregel is binnen NNN (Netwerk Nieuwe Natuur voormalig Ecologische HoofdStructuur (EHS)) is het de taak van de provincie Groningen om de gronden aan te kopen. Wanneer dit slaagt zullen provincie en waterschap samen de inrichting van het gebied oppakken.

Blz. 18 van het rapport: Maatregel 1b: Inrichten Wolfsbarge-Zuid, 5^e alinea

De heer In't Hout doet de suggestie om te onderzoeken om het af te voeren grond in de directe omgeving te gebruiken voor het ophogen van percelen. Mogelijk dat dit een hoop kosten bespaart.

De heer Douwstra zegt dat uitwerking van Wolfsbarge-Zuid nog nader plaats moet vinden.

In eerste instantie is er rekening gehouden met het afvoeren van grond. Dit is opgenomen in de kostenraming.

De heer Hofstra zegt dat er nog veel vragen over het Integraal Maatregelenplan Zuidlaardermeer bestaan. We moeten echter wel voldoen aan de KRW-maatregelen. Er dienen wel voorbereidende werkzaamheden te worden uitgevoerd en een voorbereidingskrediet beschikbaar te worden gesteld.

Het Integraal Maatregelenplan Zuidlaardermeer wordt nog in deelprojecten uitgewerkt en voorgelegd aan het algemeen bestuur. In deze deelprojecten wordt het geheel ook duidelijker.

De heer Van der Laan zegt dat het voorbereidingsgeld nodig is om stappen te kunnen zetten om het plan te kunnen realiseren.

Mevrouw Leenders zegt dat het voorliggend plan eigenlijk als een startdocument kan worden gezien. Er zijn nog veel onduidelijkheden, mede omdat er geen juridische status is. Het krijgt wel een juridische status, inclusief financiële componenten, als het algemeen bestuur instemt met het voorstel. Er wordt wel een inspanningsverplichting gedaan. Er is tussen de verschillende partijen waarschijnlijk geen basis waarop tot een convenant is gekomen.

Er spelen twee dingen: de maatregelen waarop het waterschap zelf invloed kan uitoefenen en de maatregelen uit het totaalplan waarbij we afhankelijk zijn van andere partijen.

De heer Van der Laan zegt dat het totaal een rollend proces is wat het geheel wel moeilijk maakt.

De heer In't Hout zegt dat indien nog niet alle vragen zijn beantwoord het moeilijk is om een oordeel te vormen en een besluit te nemen.

De heer Van der Laan zegt dat de gemeenten vaak afhankelijk zijn van subsidiestromen en dat dat tot vertraging kan leiden.

De heer Hofstra zegt dat na besluitvorming van het algemeen bestuur er wel verder aan het plan gewerkt kan worden. We moeten wel verder, mede gelet op de verplichting in het kader van de KRW-maatregelen. Dit kan dan ook naar de partners worden gecommuniceerd.

De heer Fonhof wijst er op dat er ook niet te vroeg werkzaamheden uitgevoerd moeten worden om te voorkomen dat kostenvoordeel wordt misgelopen door mogelijk werk met werk uit te voeren.

De heer Van der Laan zegt dat de verschillende organisaties de mogelijkheid is geboden om te reageren over het gezamenlijk uitvoeren van werken (werk met werk).

De heer Van Calker heeft veel moeite met de vele onzekerheden en onduidelijkheden in het Integraal Maatregelenplan Zuidlaardermeer.

De heer Douwstra antwoordt dat er veel problemen zijn in betreffende gebied. Voorliggend bestuursvoorstel geeft een richting om deze problemen op te lossen.

Mevrouw Leenders zegt dat de deelprojecten vanuit het plan nader worden voorgelegd en besproken in de vergaderingen van het algemeen bestuur.

De heer Fonhof stelt voor om aan het algemeen bestuur mee te delen dat de commissie VVSW de conclusie trekt dat:

- Het erg vaag is dat er op dit moment geen overkoepelend overleg is;
- Dat de projectgroep nadenkt over een passend gremium;
- Andere partijen op de hoogte brengen dat het waterschap doorgaat met de plannen, gelet op de KRW-eisen die aan het waterschap worden gesteld;
- Vanuit het waterschap voorstellen om een procesbegeleider te benoemen.

Mevrouw Leenders is van mening dat ook niet alle partijen "aan boord" hoeven blijven indien er geen resultaat wordt verkregen.

De heer Hofstra is van mening dat er hogere eisen gesteld mogen worden aan officiële partners (overheden).

Mevrouw Leenders vindt het van belang dat het algemeen bestuur wordt meegenomen in het proces.

De heer In't Hout merkt op dat er sprake is van teveel brasems in het Zuidlaardermeer en dit de natuurlijke gang van zaken verstoort (conform artikel in het Dagblad van het Noorden). Het verbaast spreker dat er beroeps palingvissers zijn die de gevangen brasems terug in het meer gooien. Mogelijk dat dit besproken kan worden met betreffende palingvisser(s).

De commissie wil het algemeen bestuur meegeven voor besluitvorming dat het Integraal Maatregelenplan Zuidlaardermeer een complex onderwerp is en de aansturing van het geheel niet duidelijk is. Het is gewenst dat er wordt gestart met de voorbereidingen. Mogelijk dat de urgentie vanuit het waterschap kan worden opgevoerd en meer druk op andere overheden kan worden uitgeoefend. Het is van belang dat het waterschap het plan al heeft vastgesteld voor het uitoefenen van de druk.

Bevindingen

De commissie neemt kennis van het voorstel om:

- In te stemmen met het Integraal Maatregelenplan Zuidlaardermeer;
- In te stemmen met het voorbereiden van de maatregelen 1a en 2.

6. Rondvraag

De heer Van Calker vraagt wat de stand van zaken is ten aanzien van de grondwaterstanden naar aanleiding van de droge zomer.

De heer Van der Laan antwoordt dat de grondwaterstand erg laag is. Met name in het Drentsche Aa-gebied. Hiervoor wordt een monitoringsmeetnet van de provincie Drenthe gevolgd. In de lager gelegen gebieden kan de grondwaterstand worden beïnvloed door het oppervlaktewaterpeil.

De heer Van Calker vraagt of het grondwaterpeil in 2019 lager is dan in 2018.

De heer Van der Laan antwoordt bevestigend betreffende het Drentsche Aa-gebied.

De heer Van der Laan zegt dat het oppervlaktewater redelijk op peil gehouden kon worden door het inlaten van water vanuit Drenthe en Groningen. Het grondwaterpeil kan hierdoor worden beïnvloed. Dit lukt niet bij de hoge zandkoppen.

De heer Van Calker merkt op dat het huidige waterpeil hoog is in de sloten.

De heer Van der Laan antwoordt dat de peilen langzaam naar beneden worden gebracht conform het peilbesluit.

De heer In't Hout wil de schouwkosten graag inzichtelijk hebben. Volgens spreker kan er bezuinigd worden op de aanschrijvingen en verzendkosten. Er worden per perceel per sloot brieven verstuurd. Ook worden er brieven verstuurd van percelen waar nog gewas op staat.

De heer In't Hout doet de suggestie om de eerste aanschrijving per e-mail te versturen en rekening te houden met de aanwezige beplanting.

De heren In't Hout en Van der Laan zullen bilateraal overleggen.

7. Sluiting

Mevrouw Leenders bedankt een ieder voor diens inbreng en sluit de vergadering.

Gewijzigd/ongewijzigd vastgesteld in de vergadering van 30 oktober 2019.

Jan van der Laan,
secretaris

Joke Leenders,
voorzitter